

The feature of the iconostasis is a clearly emphasized central vertical axis of its composition. The iconostasis consists of four layers: nomadic, festive, apostolic, and prophetic.

The fixed lazer consists of large-sized Holy doors with open-type carvings and two fixed icons placed over the deacon's doors. Two more fixed icons (St. Nicholas and Transfiguration of Jesus) are located in the side altars, which are a continuation of the iconostasis.

The apostolic layer is the heaviest, it rises in height to the central icon of Christ the Bishop. On the both sides of the central icon there are two great compositions with images of the apostles (six on each side). The figures are depicted with attributes typical for them and from different angles. The icon of Christ the Pontiff on the open Gospel also includes the inscription 1853 – the date of the iconostasis creation.

The artistic features of the performance of the monument of art, consisting of the use of a rich color range, a smooth, light-colored modeling of the body planes and a more contrasting solution to the draperies were also highlighted. The parties of hands and faces are light, the basis is half a ton, the artist does not use sharp graphics. Also, the artist avoids a vivid graphics in the design of clothes. More attention and study was devoted to the icons of the fixed and apostolic layers. Smaller icons of other layers are less examined and graphic techniques in modeling draperies are used to a greater extent. Judging from the manner of performance of the icons, they belong to the hands of one artist (except for the icon of Transfiguration of Jesus from the side altar).

The considered monument of art is an example of the use of neo-stylistics in painting and decorative plastics. Paintings are made using neo-baroque styles, carvings – using two stylistics: neo baroque - open-type carvings of stylized acanthous leaves (the completion of the iconostasis) and neo-rococo – flat open-type carvings and rocaille ornaments (Holy doors).

Keywords: icon painting, iconostasis, construction of iconostasis, artistic features, stylistic, layer of iconostasis

DOI 10.33294/2523-4234-2019-29-1-309-317

Христина Береговська

Релігійне мистецтво Василя Курилика: типологія та характерні особливості

Досліджено релігійне мистецтво Василя Курилика на прикладі живописних серій: “Страсті Христові” (1960–1963 рр.), “Останні дні” (1971 р.), “Спокуси Христа в пустелі” (1977 р.), “Життя Христа” (1977 р.) та єдиного монументального розпису “Чудо п’яти хлібів і двох рибин” (1976 р.). Вперше проведено типологію сакральних образів, сюжетів та семантичних авторських змістів у творах. Висвітлено характерні особливості та авторські методологічні засади творення релігійних образів. Проведено детальний аналіз живописної серії “Страстей Христових” (1960–1963 рр.), яку вважають єдиною у світі “авторською версією” прецизійного повіршового ілюстрування на полотнах триденного життя Христа за Євангелієм від св. Матвія.

Ключові слова: релігійне мистецтво, Страсті Христові, типологія, методологія, Курилик

Малярську спадщину Василя Курилика (1927–1977 рр.) – канадського мистця українського походження, яка налічує понад десять тисяч творів, умовно можна поділити на дві тематичні групи – релігійну та світську. Сакральні сюжети з’явилися в мистецтві художника після духовного навернення до католицької віри

у 1957 р., після чого мистець розробив власну методологію та авторське розуміння “реконструкції” релігійних понять, подій та образів. В мистецтвознавчому дискурсі дослідження творчості Василя Курилика необхідним є комплексне вивчення релігійного малярства художника, яке він об’єднав у кілька серій: “Страсті Христові” (1960–1963 рр.), “Останні дні” (1971 р.), “Спокуси Христа в пустелі” (1977 р.), “Життя Христа” (1977 р.).

Мета наукової розвідки окреслити характерні особливості та авторські методологічні засади творення релігійних образів у вище згаданих живописних серіях Василя Курилика, провести типологію релігійних сюжетів, детальніше зупиняючись на аналізі серії “Страстей Христових” на підставі численних рецензій та публікацій.

Про творчість Василя Курилика написано сотні наукових та публіцистичних розвідок у канадських, британських та європейських дискурсах. Достовірним джерелом інформації є автобіографія мистця “Some one with me”, з якої ми багато дізнаємося про мистецькі задуми та мотивації художника [1]. В українському мистецтвознавстві постать канадського мистця українського походження є мало дослідженою, зокрема поза увагою науковців залишилися релігійні серії Василя Курилика. З літературних джерел іноземних і діаспорних (українських) найбільше дізнаємося про його славнозвісну серію “Страстей Христових”. Слід визначити вагоме джерело української діаспорної канадської періодики “Ми і світ”.

Про серію “Страстей Христових” Василя Курилика писали на шпальтах не тільки канадської та української періоди в Канаді, цей твір дістав розголосу також в австралійській, голландській, швейцарській, та ірландській пресі, особливо коли на базі живописної серії у 1984 р. був створений фільм за однойменною назвою. Серед десятків рецензій мало присвячених мистецькому аналізу творів. Здебільшого це відгуки соціально-релігійного і навіть політичного характеру, і не завжди позитивні. Для прикладу в газеті “Globe and Mail” за 16 березня 1984 р., написано, що “Страсті Христові” Василя Курилика звинувачені в антисемітизмі і суперечать Другому Ватиканському собору. Луїза Лор пише: “Куриликові образи змальовують євреїв із довгими носами, так ніби умисно підкреслюючи їхню вину, як вбивць, особливо у сцені з Понтієм Пилатом, де натовп кричить – його кров буде на нас і на наших дітях” [2, с. 56].

В канадському часописі “Catholic Digest” за 14 квітня 1984 р. автор Джон Філіпс зазначає: “Символізм Курилика старається виправдати зманіроване теперішнє схворіле суспільство, що віддзеркалює тільки пустку умів і душ. Знищивши символізм в нашій вірі, ми залишаємося з релігією, позбавленою мистецтва” [3, с. 57].

Вперше, в 1975 р., зусиллями родини Колянківських уся серія “Страстей Христових”, яка складається із 160 творів була укладена в каталог під назвою “Страсті Христові за Матвієм від Василя Курилика” [4]. В книзі подано авторський текст-пояснення самого художника, описано передумови, процес та історію творення релігійної серії.

Про серію “Останні дні” (1971 р.) писала Марія Логуш у статті “Послання в Куриликових картинах”, де авторка описує виставку художника в галереї Годард-Лефорт в Монреалі, зупиняючись на характеристиці окремих творів із символічно-богословськими авторськими текстами до них [5, с. 7].

Про творчість Василя Курилика написано чимало в канадських наукових та публіцистичних розвідках, однак комплексного мистецтвознавчого дослідження релігійного доробку канадського мистця немає. В статті ми вперше підняли питання комплексного вивчення сакральних образів та глибоких авторських змістів в станковому та монументальному мистецтві Василя Курилика.

Релігійні змісти були присутні у творах Василя Курилика впродовж усього його життя, яке ми умовно ділимо на два періоди: атеїстичний та християнський. В ранньому періоді творчості художник наче навмисне “вмонтовував” стилізовані релігійні образи у світські сюжети здебільшого на соціальну прерійну тематику. Ця авторська сакральна іконографія (композиції Розп’яття) була радше “емблемою” – семантичним повідомленням, ніж іконологічним зображення. Прикладом таких творів є “Портрет художника в молодому віці” (1950 р.) та “Каяття” (1952 р.).

Релігійна тематика стала домінантною для Василя Курилика після навернення до католицької віри, яке відбулося у Люрді в 1957 р., що дало змогу подолати темні часи невірства та атеїстичного способу життя переповненого глибокими депресіями. Потужний корпус релігійних творів в доробку Курилика з 1957 до 1977 рр. – це свого роду вдячність і прослава Богу за подаровану силу пережити чотирнадцять електрошоків у британських спеціалізованих лікарнях в яких він перебував протягом семи років (1952–1957 рр.) Присутність сакральних елементів та образів ми бачимо фактично у кожному творі, починаючи з авторської монограми, яка складалася із літери “W” увінчаної хрестом і закінчуючи ілюструванням Святого Євангелія.

Сакральні образи цього періоду можна поділити на такі типи: сюжети із життя Христа згідно Євангельських писань (серія “Спокуси Христа в пустелі”, 1977 р.); образи Ісуса Христа виконані з дотриманням канонічної іконографії в інтерпретованому середовищі (ікона “Спаситель”, 1968 р.); світські сюжети в яких присутній стилізований – “прихований” образ Богородиці чи Христа (“Повертаючись до табору в зимі”, 1973 р.); світські сюжети в яких присутній стилізований сакральний елемент: терновий вінок, німб, хрест, палаючий куш (“Біржа”, 1971 р.) [6]; іконографічна сцена Різдва в побутовому сюжеті (серія “Північне Різдво”, 1975 р.), та філософсько-богословські сюжети (“Час обіду в преріях”, 1963 р.).

У 1957 р. Курилик задумав проілюструвати життя Ісуса Христа за Євангелієм від Матвія. Обрання текстів саме цього Євангеліста художник пояснив так: “Я вибрав святого Матвія, тому, що він дає найповнішу розповідь Христового життя. Навіть ще перед прийняттям до католицької Церкви, я почав попередні рисунки до ілюстрацій, намагаючись виконати їх певне число кожного тижня. Я зробив близько

800 продовж двох років...” [4, с. 9]. Цей задум мав бути втілений у 800 живописних творах, однак передчасна смерть завадила його повному втіленню.

Загалом мистець створив чотири серії релігійних творів: “Страсті Христові” (1960–1963 рр.), “Останні дні” (1971 р.), “Спокуси Христа в пустелі” (1977 р.), “Життя Христа” (1977 р.) та єдиного монументального розпису “Чудо п’яти хлібів і двох рибин” (1976 р.).

Живописний цикл згідно писань Євангеліста Матвія Василь Курилик почав із серії “Страсті Христові”, яка складається із 160 живописно-графічних творів, однакового розміру виконаних на папері в техніці акварель-гуаш. Працював тридцятирічний канадський художник над цією серією протягом трьох років (1960–1963 рр.), виконуючи одну картину в тиждень.

Першочерговою ідеєю цієї серії було проведення візуальним способом Катехитичної місії. Перед тим як створити цей твір основна мотивація для автора була пізнати, знайти і прийняти Христа. 160 образів ілюструють різні стильові манери й підходи Василя Курилика — одні намальовані натуралістично-примітивним способом, інші демонструють безліч деталей найбільшої прецизійності. Художник провів три тижні на Святій Землі, пройшовши пішки від Єрусалима до Вифлеєма, зробив сотні фотографій, що стали основою його пейзажно-просторових побудов.

Серія “Страсті Христові” розказує історію Христових мук, де художник не боїться показати бридкість болю який терпів Христос, намагаючись підкреслити сентенцію – “що все є найбільш Божим – коли воно є найбільш людським”. На думку дослідниці Шуберт Ольшевської, серію “Страстей Христових” Курилика можна порівняти хіба що з “Поцілунком Юди” Джотто ді Бондоне. Обидвом мистцям властиве драматизування образу і вміння кульмінувати засоби експресії [7, с. 56].

На думку критика Лоренца Саабата, яку він висловив у статті “Бачачи причасного диявола”: “Курилик вважав мистецтво своїм Богом. Через мистецтво він не вів людей до Бога. У нього були протилежні універсуми з релігійними судженнями. В його релігійному мистецтві відсутня чиста і радісна людяність” [8, с. 61].

Хоча Курилик мав протилежну думку, мовляв “Я щастя бачу тільки у сполуці з Христом, адже Він є джерелом радості. Людина, яка вірить не може замикати очі на реалії. Коли хтось не бачить зла, то він і не відчуває обов’язку працювати над тим щоб це зло подолати” [4, с. 29–30].

Слід відзначити торонтонського критика Майкла Мак-Атіра, котрий сказав, що В. Курилик зумів у трьох роках створити 160 малюнків Страстей Христових, керуючись глибоким релігійним переконанням та фанатичним бажанням творити. Монументальний релігійний твір був для мистця своєрідною подякою за повернення до католицизму. Процес який привів його від глибини депресії і розпуки до відданого християнства. “Страсті Христові” Курилика – це слово за словом ілюстрація Великодньої історії за Євангелієм від Матвія [9, с. 56].

А Мері Мітчел відзначила, що в картинах “Страсті Христові” глядач побачить відбите власне очищення Василя Курилика через терпіння, що його він змалю-

вав на обличчі Розіп'ятого Христа. Тільки з великого терпіння може народитися справжній геній і тільки шляхом сильної віри [10, с. 61].

Для робіт із серії “Страсті Христові” загалом характерний контраст графічності і монолітних об’ємів. Відтак, серію робіт можна поділити на дві групи: багатофігурні композиції щедро роздріблені на деталі та одно-дво фігурні. Залежно на чому саме художник планує акцентувати. Власне деталям мистець приділяє неабияку увагу, адже цьому передувало глибоке вивчення історії, традицій, типажів, архітектури періоду життя Христа в Ізраїльських теренах.

Кожен персонаж має певну швидкість фізичного та емоційного руху. Власне статично-динамічний контраст став запорукою правдивого відтворення героїв. Завжди непорушна і монументальна постать Христа посеред збентеженого динамічного натовпу. Кожен піврух чи завмерла тиша не були випадковими, вони вказували своє підсилення у спільному змаганні передати триденні події Страждання, Смерті і Воскресіння Христового.

Аналізуючи стилістичний характер творів можна побачити синтез різноманітних творчих впливів. Відомо, що Курилик чимало черпав із творчості улюблених мистців, наслідуючи найвдаліші світові мистецькі досягнення.

Образи Курилика можна порівняти з “Поцілунком Юди” Джотто. Курилик брав від Джотто найдосконаліші ракурси, трансформуючи їх до власної харизми мистецького вираження. Монументальність площин, котрі рапортами автор складав одну згідно другої. Джоттівська двовимірність і спосіб передачі архітектурно просторових форм вправно синтезується з брейгелівською пишною сюжетністю та емоційною гіперболізацією.

Власне ця брейгелівська множинність емоцій, кардинально неподібних одна на одну, створювала єдину психологічну канву твору. Від Пітера Брейгеля Курилик почерпнув і спосіб модернізації облич, однією лінією вказуючи типаж і його задум. Близьким Курилику був також Ієронім Босх, особливо в час емоційних криз. Фасмагоричні істоти, котрі жили в творах Босха впливали на формування творчого мислення і світу мистецьких фантазій Курилика. Вони асоціювалися йому з апокаліпсисом та мирською гріховністю. Ці образи знайшли своє місце у творах “Гріхопадіння Юди” та “Повстання мертвих”. Не слід забувати, що Курилик один із освітніх шаблів здобував у Мексиці, де безпосередньо впливала на нього творчість Дієго Рібери, а особливо його масивний і монументальний спосіб моделювання не монументальних деталей. Жінок Курилик зображав по Ріберівськи могутніми і незворушними в руках яких доля життів чи навіть людства.

Рецензент Джон Ухтон в одній із статей напише – “майже в кожній картині Курилика проявляється його любов до деталей. Христос та його учні намальовані в нього сидячи за великим столом, а не так як це було насправді спершись на лежаках один проти одного. По авторськи мистець зображав головних осіб – Христос худорлявий із семітськими рисами, що нагадує образ Христа в творах Ель Греко. Юда намальований з широкими рисами обличчя, дещо асиметричний,

на обличчі якого видніє суміш суперечних емоцій. Лик Понтія Пилата більш стилізований, зовсім не реалістичний, радше як побілена маска на зразок японського ног театру. Жодних емоцій, за винятком однієї сцени – видання Христа на страту замість Варави” [11, с. 4].

Персонажі у серії “Страсті” – це свідки котрим за честь бути учасниками історичних подій останніх днів Христа. Кожен персонаж має збережені портретні риси, котрі в сумі дають розуміння настрою певної ситуації. В жодному листі немає випадкових людей, кожен маю свою місію згідно писання. В творах, де Курилик зображує персонажів великим планом, глядач може розгледіти найменшу тінь скверни і глибину підступності грішника, натуралістично промальовуючи краплі поту, сліз і слини, закривавлені люттю очі зловмисників, пошрамоване тіло Ісуса. Аранжуванням кожного твору є світло, яке автор проливає в душу персонажа. Курилик не боїться показати бридкість болю і мук. Кожен твір створений на подобу життя Курилика, де під зовнішньою простотою захований емоційний внутрішній світ.

Всі персонажі Курилика начебто скульптурно виліплені. Відомо, що Курилику близькою була скульптура. Він створив єдиний пластичний двометровий твір Йосифа під назвою “Робітник” (1966 р.) для Єзуїтського коледжу у місті Гвелфі. Стилійована монументально велична постать Йосифа перегукується із зображеннями у серії “Страсті” [12, с. 55].

Формальна мова творів серії “Страстей” виявляє постійний пошук гармонії традиційних і новаторських ідей. Художник володів своєрідним трактуванням релігійних образів. Його іконографія тяжіє до синтезу східної (візантійської), північно-ренесансної та мексиканської стилістики.

Курилик цікавився проблемами світла, кольору і манери розбиття статичної форми, їх деформацією і компонованням в довільному порядку, відтак, загальним співвідношення лінії, форми й барви.

Книжковий рецензент “Торонто Стар”, пресвітеріанин Рой Мек-Скіммінг, котрий ніколи не сприймав християнських творів писав: “Куриликові Страсті Христові знівечили всі мої упередження. Вони перевищують все, що він досі зробив. В них виявляється скромний, своєрідний святий геній” [13, с. 40].

Найвищим признанням “Страстей Христових” для Курилика було отримати лист від Папи Павла VI, 1975 р. зі словами захоплення: “Я подивляю в творах мистецький і духовний зміст, який проявляється в сценах терпіння, особливо у передачі трагічного бичування і розп’яття: епопеї болю, пониження, людської несправедливості і Божої величі” [14, с. 8].

Серія “Страсті Христові” звела неймовірний вплив і на Кир Йосипа Сліпого. 7 червня 1973 р. їдучи з Торонто до Баффало кардинал Йосип Сліпий в товаристві Торонтонського єпископа Ізидора Борецького і групи священників вступили до музею Миколи Колянківського в Ніагарі Фолс. Особливо Кир Йосип відзначив підхід і трагізм сакральних образів Куриликових “Страстей” [15, с. 19].

Проаналізована серія “Страстей” не є наслідком холодних мистецьких калькуляцій, а зворушливим визнанням віри. Вона є доказом того, що сьогодні релігійна тема продовжує бути джерелом інспірації культури. Ця серія стала відвертим актом навернення до католицизму зі стану практикуючого атеїста, своєрідний перехід від глибокого особистісного терпіння і розпуки до змістовного й духовно-морального життя. За словами самого автора, у творах він намалював, ставлячи пункт проти пункту, любов і ненависть, конструктив і деконструктив, віру і забобони [4, с. 30].

Продовженням циклу до ілюстрацій Євангелія від Матвія стала серія “Останні дні” (1971 р.), написана в гірських закутках на півночі від Монреалю в пості, молитві і медитації. Серія складається із 28 картин, розміром 61×61 см, виконана мішаною технікою на мезоніті. Ці твори ілюструють 24 главу Писання св. Матвія, в якому Христос говорить апостолам про своє повернення на землю і хаос, щоб попередити кінець світу. До кожної картини художник додає текст з Біблії, а під ним пояснення пророцтва та власне “послання”. Його картини це своєрідна інтерпретація біблійного пророцтва, де важливим є інтуїція та візія, як творчий стимул мистця. Курилик неодноразово згадував: “Мені однаково, чи хтось прихильно сприймає моє віщування, чи делікатно кажучи вважає мене диваком, включно з моєю родиною. Я намагаюся зрушити духовну апатію, заколихану матеріалізмом, навіть в колах церковного світу. Мені іноді здається, що я цілком самотній у своїй тривозі за майбутнє і єдиний засіб як зрушити приспану байдужість, я бачу в моїх картинах” [5, с. 7].

В 1977 р. Курилику було замовлено ілюструвати англійський католицький Службеник. Для нього він мав зробити 15 ілюстрацій, проте друк Службеника було відкладено і натомість художник вирішує створити 15 картин Спокуси Спасителя в пустелі, які мали стати своєрідним продовженням ілюстрування Святого Письма за Матвієм. Про ідею створення серії “Спокуси Спасителя в пустелі” Курилик напише у листі до “паньства Колянківських” 31 травня 1977 р. А вже 16 червня того ж року Курилик представив 15 готових намальованих картин з короткою анотацією під назвою “15 днів – 15 картин – постив і малював” [16, с. 19]. Ця серія виконана мішаною технікою (гуаш, кольоровий олівець, пастель, туш) на мезоніті, однакового квадратного розміру. Твори ілюструють спокушення дияволом Христа, під час його сорокаденного посту в пустелі. Твори виконанні скромною колористичною палітрою в стилі джоттівського проторенесансу, де площинний двовимірний простір балансує з монументальним і єдиним образом Ісуса написаним в манері мексиканських муралістів.

Серія творів “Життя Христа” (1977 р.) входила в задумане число 800 картин-ілюстрацій Життя Ісуса Христа за Євангелієм від Матвія. Курилик встиг створити тільки 30 картин до цієї серії, і передчасна смерть 3 листопада 1977 р. перервала його задум.

Важливо також згадати ще один важливий сакральний твір Курилика, єдину монументальну фреску виконану в 1976 р. для коледжу St. Thomas More на

тему “Чудо п’яти хлібів і двох рибини”. Створити такий монументальний твір Курилик мріяв ще під час свої студій в Мексиці, куди він поїхав в 1951 р. щоб інспіруватися та вивчати досвіди мексиканських майстрів-муралістів Дієго Рівери та Давида Сікейроса, які звели колосальний вплив на формування творчого методу канадського художника.

Це монументальне, трикутне в плані полотно, яке було виконане за сім днів Курилик присвятив темі “Чудо п’яти хлібів...”, яке являється єдиним “чудом” крім Воскресіння, що знаходимо у всіх чотирьох Євангеліях. Сюжет композиції, що розгоргається на просторах канадських преріях можна умовно поділити на чотири горизонтальні тематичні реєстри: площина неба з тонкою лінією горизонту; стрічка із пристоячими – першими канадськими емігрантами-піонерами, що з обидвох боків фланкують центральну композицію “Ісус із священниками роздають хліб і рибу”; далі йде лінія сучасників, які оточують додаткову центральну композицію “Богородиці з пристоячими ангелами” та останній четвертий орнаментальний реєстр.

Ця фреска була авторським релігійним посилом передусім до молоді з метою виховання духовного та інтелектуального способу сприйняття світу. Цей твір наче застереження перед студентством з позиції власного атеїстичного пережитого досвіду, жорстоко отриманого в університетському кампусі в Манітобі.

Вивчення релігійного мистецтва Василя Курилика є необхідним у мистецтвознавчому дискурсі. Для цього ми провели типологію сакральних образів, сюжетів та семантичних авторських змістів визначених живописних серій: “Страсті Христові” (1960–1963 рр.), “Останні дні” (1971 р.), “Спокуси Христа в пустелі” (1977 р.), “Життя Христа” (1977 р.) та єдиного монументального розпису “Чудо п’яти хлібів і двох рибин” (1976 р.), висвітливши характерні особливості та авторські методологічні засади творення релігійних образів.

1. Someone with me. The Autobiography of William Kurelek. Cornell University, 1973. 523 p.
2. Хроніка. Мистецтво // Ми і світ. Торонто, 1984. Ч. 240. С. 55–56.
3. Торонтонський “Сандей стар” про Курилика // Ми і світ. Торонто, 1984. Ч. 240. С. 56–57.
4. Курилик В. Чому мої картини бувають сумні // Ми і світ. Торонто, 1983. Ч. 235. С. 30.
5. Логуш М. Послання в Куриликових картинах // Новий шлях. 1971. 4 верес. С. 7–10.
6. Kear A. William Kurelek Life and Work. URL: <https://www.aci-iac.ca/art-books/william-kurelek/biography>.
7. Страсті Христові у варшавському журналі // Ми і світ. Торонто, 1983. Ч. 235. С. 55–57.
8. Англомовні журнали про В. Курилика // Ми і світ. Торонто, 1985. Ч. 245. С. 61–63.
9. МакАтір М. Мистецтво // Ми і світ. Торонто, 1984. Ч. 240. С. 56.
10. Мичел М. Мистецтво // Ми і світ. Торонто, 1983. Ч. 236. С. 61.
11. Страсті Христові Курилика стали темою фільму // Ми і світ. Торонто, 1982. Ч. 229. С. 41–46.
12. Мистецтво // Ми і світ. Торонто, 1983. Ч. 235. С. 55.
13. Преса про В. Курилика і його музей // Ми і світ. Торонто, 1978. Ч. 203. С. 37–41.

14. Найвищі признання для “Страстей Христових” В. Курилика // Ми і світ. Торонто, 1975. Ч. 187. С. 8.
15. К-ий. Так будувалися фундаменти // Ми і світ. 1981. Ч. 221. С. 13–19.
16. Колянківський М. Так будувалися фундаменти // Ми і світ. 1983. Ч. 232. С. 18–21.

SUMMARY

Khrystyna Berehovska

Religious art of William Kurelek (Vasyl Kurylyk): typology and characteristic features

The artistic collection of William Kurelek, a Canadian artist of Ukrainian descent has more than ten thousand works which can be divided into two thematic groups – religious and secular. Sacred plots appeared in the artist’s work after his spiritual conversion to the Catholic faith in 1957. With that conversion, the artist developed his own methodology and understanding of the reconstruction of religious concepts, events and images.

Religious artworks of William Kurelek through the examples of his various paintings are considered, including: Passion of Christ (1960–1963), The Last Days (1971), The Temptations of Christ in the Desert (1977), The Life of Christ (1977) and the only monumental painting “Miracle of Five Bread and Two Rivers” (1976). For the first time a typology of sacred images, subjects and “semantic” authorial content in the works is conducted. The characteristic features and author’s methodological principles of creation of religious images are highlighted. A detailed analysis of Kurelek’s series “Passion of Christ” (1960–1963) is presented. This work is considered as the only “author’s version” in the world of precise illustrations of faith of the three-day life of Christ according to the Gospel of Matthew.

In general, Kurelek’s religious works are characterized by the contrast of graphic and monolithic values. Therefore, depending on what the artist is planning to focus on, his series of works can be divided into two groups: multi-figure compositions generously composed through details and compositions of one or two figures. The artist devotes considerable attention to detail based on a profound study of history, traditions as well as architectural styles of the period of Christ’s life in Israel.

Each character has a certain physical and emotional movement. The actual static-dynamic contrast assures a true portrayal of heroes, notwithstanding the immutable and monumental figure of Christ amidst an embarrassed and dynamic crowd. Each half motion or silence is not accidental. Each character plays a specific role in conveying the three-day events of Suffering, Death and Resurrection of Christ.

In analyzing the stylistic nature of the works one can understand the synthesis of various creative influences. It is known that Kurelek was inspired from the works of his favorite artists, reflecting the world’s most successful artistic achievements.

Keywords: religious art, Passion of Christ, typology, methodology, Kurelek